

'Baerne'

Tijdschrift van de Historische Kring "Baerne"

Redactie : H. Bronkhorst
E.J. Heun-ten Holt
J. Kruidenier
E. Witsenburg-Horsman

Typewerk : T. Biemans.

Redactie-adres : E.J. Heun-ten Holt, Bilderdijk-
laan 19, 3743 HR Baarn, tel.
02154 - 18757.

De Historische Kring "Baerne" stelt zich ten doel het bestuderen van en belangstelling kweken voor geschiedenis in het algemeen en van Baarn in het bijzonder. Zij tracht dit doel te bereiken door middel van het organiseren van lezingen, excursies, tentoonstellingen en het uitgeven van een eigen tijdschrift.

Naast deze algemene activiteiten bestaat de mogelijkheid toe te treden tot de volgende werkgroepen:

1. Wergroep Archeologie

Inlichtingen: J.W.A.A. van der Laan, De Schoener 12,
3742 HD Baarn. Tel. 02154 - 11656.

2. Wergroep Archiefonderzoek

Inlichtingen: H.M.M. van Vugt, De Sav. Lohmanlaan 5,
3741 TW Baarn. Tel. 02154 - 15766.

3. Wergroep Interviews en Reportages

Inlichtingen: J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet, Prof.
Meijerslaan 10, 3741 XH Baarn. Tel. 02154 -
20161.

4. Wergroep Oudheidkamer

Inlichtingen: W. v.d. Hoek-Baas, Burg. Penstraat 4,
3741 AH Baarn. Tel. 02154 - 21470.

I N H O U D

1. Elly Witsenburg heeft voor 'Baerne' veel betekend
2. Van de redaktie
3. Herinneringen
4. Herinneringen van een Baarnse jongen (2)
5. Baarnse bijnamen
6. Onze Werkgroepen

--- --

ELLY WITSENBURG HEEFT VOOR 'BAERNE' VEEL BETEKEND.

Als redactie van 'Baerne' kunnen we nog niet verwerken dat onze dierbare en zo vakkundige collega Elly Witsenburg er niet meer is. Zij was jarenlang de spil van onze redactievergaderingen, mede omdat die bijeenkomsten, op haar verzoek, altijd bij haar thuis werden gehouden. Met milde humor en grote bescheidenheid deed zij haar voorstellen voor een volgende aflevering van ons blad. Als zij zich dan tot een bijdrage had verplicht, was zo'n artikel keurig verzorgd, altijd snel klaar.

Elly had het bijzondere talent een sfeer te kunnen oproepen van het leven in Baarn in vroeger tijd. Je zag helemaal voor je, hoe er meer dan een halve eeuw geleden op de Grote Kom in het Baarnse bos werd geschaatst. Hoe aardig kon ze vertellen over het "geïllustreerd Tijdschrift voor de Jeugd" van 1886 en over het boek "Aaltje, de volmaakte en zuinige keukenmeid". Zo heeft Elly in de loop der jaren heel wat onderwerpen behandeld in ons tijdschrift, zelfs over de Griekse oudheid. Want ze was dan wel een echte Baarnse, maar de wereld hield voor haar niet op bij de grenzen van ons dorp. Ze wist onze aardige lokale geschiedenis te relativiseren en die te zien in het geheel van de Nederlandse historie en de wereldgeschiedenis. Wat hebben we in die redactievergaderingen genoten van haar eruditie en intelligentie.

Elly was zich bewust van haar hoge leeftijd, maar voor anderen was ze helemaal niet oud. Dat kwam door haar levendige belangstelling, haar vermogen om te luisteren en een goed gesprek te voeren. Ze had een grote wijsheid, waarin zij anderen liet delen, in ontmoetingen en in haar publicaties, ook in de Baarnsche Courant, waar zij de seniorenhoek tot een veelgelezen rubriek maakte.

Bij Het Algemeen Handelsblad had ze indertijd het journalistieke ambacht geleerd en sindsdien is ze steeds blijven schrijven. Over de vroegere Burgermeesters van Baarn, over merklappen,

over de dorpsomroeper en de lantaarnopsteker, over Willem en Mary, om maar enkele onderwerpen in recente afleveringen van 'Baerne' te noemen. Ze had een onderhoudende prettige stijl van schrijven in mooi Nederlands. Het is bijzonder, dat iemand op zo'n leeftijd nog zo goed en zo snel kon werken. Sommige mensen hebben een charisma, een sterke uitstraling, waardoor ze in een kring zeer aanwezig zijn. Dat had Elly Witsenburg, ondanks haar kleine gestalte en haar bescheiden optreden. Van een gesprek met Elly kwam je altijd vrolijker terug en ze wist je te inspireren. Elly, ook namens de andere redactieleden van 'Baerne!', Bebbly Heun, Tineke Biemans en Jaap Kruidenier, veel dank voor wat je voor ons, voor ons blad en voor de Historische Kring betekend hebt!

H. Bronkhorst.

--- --

VAN DE REDAKTIE

Namens de redactie heeft Jaap Kruidenier enkele fragmenten gesorteerd uit "Herinneringen aan Schoonoord" van Elly Witsenburg.

Herinneringen:

Velen zullen zich de Baarnse bijnamen heugen.

De heer Schouten vertelt over zijn jeugd in Baarn en zo heeft iedereen zijn herinneringen.

Ook de werkgroep Archiefonderzoek draagt zo'n steentje bij. De heer H.M.M. v. Vugt vertelt over zijn werkgroep.

--- --

HERINNERINGEN

Toen ik onlangs nog eens de artikelen doorlas, die Elly sinds februari 1980 voor ons blad heeft geschreven, stuitte ik ook op haar allereerste bijdrage: "Herinneringen aan Schoonoord".

(Baerne 4e jaargang nr. 1,2 en 3)

Zij vertelt daarin op haar eigen humoristische en vlotte manier niet alleen over de geschiedenis van "de plaats", zoals Schoonoord wel in Baarn werd genoemd, maar vooral ook over de gelukkige jeugdijaren die zij in haar geliefd Schoonoord doorbracht. Het leek de redactie een goede gedachte om een tweetal fragmenten uit dit artikel hieronder nogmaals weer te geven als posthume hulde aan onze dierbare medewerkster.

J. Kruidenier.

"Ik herinner me wel dat ik Schoonoord helemaal niet zo geweldig indrukwekkend vond. Vriendinnetjes woonden in huizen met veranda's of serres, met erkers en balkons, met drukbellen aan de voordeur. We vonden de lange marmeren gang net goed genoeg om in te hinkelen. De vensterbanken in de voorkamer waren inderdaad zo groot, dat je je er met een boek in kon nestelen, zonder dat iemand je zag. Maar verder? Dit was je huis, je was er geboren, je leefde er en dat was dat."

"Vier kinderen brachten het nodige vertier en daarbij vormde een uitgebreide familie een gezellige achtergrond. In het begin van deze eeuw waren logeerprijzen aan de orde van de dag. Er was ruimte genoeg in de behuizing, er liep voldoende personeel rond om het de gasten aangenaam te maken en je zat elkaar nooit in de weg. Natuurlijk heerste er een zekere orde, opgelegd van "bovenaf". Er waren vaste uren om te eten, te spelen, om je huiswerk te maken en om te musiceren! Ik kan me geen dag zonder muziek in huis herinneren."

Twee kinderen speelden piano, twee hadden vioolles, er waren zeer muzikale ooms en tantes -- niet zo maar amateurtjes maar met gedegen opleiding - en de avondjes waarop muziek werd gemaakt ontstonden veelal spontaan. Een verre neef beheerste de dwarsfluit; ooms en tantes zongen de engeltjes uit de hemel. Later, toen wij groter waren, middelbare scholieren en studenten al, werden er trio's gevormd, formeerden we een "Hauskapelle", zongen mijn oudste zuster met een half dozijn vriendinnen liedjes van Dalcroze en Franse Bergerettes. Waren ze uitgezongen, dan wachtte er's zomers thee in de tuin en dan was er altijd nog wel een uurtje over voor een spelletje croquet of "jeu de grâce", een spel met fluwelen hoepeltjes die je op twee stokjes moest opvangen. Of daar veel gratie bij te pas kwam was vers twee. Je kon ook tennisslagen gaan oefenen tegen de lange zuidmuur, of klapbessen plukken en opeten of je eigen tuintje tussen boomgaard en broeikas gaan wieden. Maar je leefde niet louter en alleen voor je plezier. Er waren ook dagen dat we werden opgetrommeld om doperwtten of tuinbonen te doppen of om sperzie - en snijbonen af te halen, die bij mandenvol door de tuinman op de stoep werden gedeponeerd. Je zat dan met z'n allen onder de grote bruine beuk. De volle teilen werden in de keuken afgeleverd, waar moeder geassisteerd door huishoudster en gediensstige, het mysterieuze "wecken" controleerde. De rijen flessen groente en fruit vormden van lieverlee een heirleger in de provisiekamer. We aten er de hele winter van.

Al leek moeder nooit veel meer te doen dan monogrammen borduren op linnengoed of brieven schrijven, toch was zij de spil van het huishoudelijk bedrijf. Iedere morgen zat zij aan de eettafel met de boekjes van slager en kruidenier voor zich en nog hoor ik de vreemde litanie: zand, zeep, soda.... Want zo eenvoudig was het huishouden nu ook weer niet in die dagen. Er was geen elektriciteit; men had vrede met lampetkan en - kom. In de keuken was men blij als in het najaar het kolenfornuis het gastoestel verving, dan hadden we de hele winter warm water.

Al wat "luchtjes" afgaf, zoals vis bakken of kool koken, gebeurde in de stenen schuur. Toch een aardig eindje verwijderd van het huis, maar.... kookluchtjes moesten worden geweerd. De kleden werden bewerkt met stoffer en blik en theebladeren. Eén of twee keer per jaar reed er een hoog, wit vehikel de tuin in. Het was een enorm apparaat met slangen, die door de ramen naar binnen werden geleid en het maakte een angstaanjagend geluid. Dat was de voorloper van de stofzuiger en reinigde het tapijt grondig.

Mischien was het leven, ondanks het gemis aan hulpmiddelen in huis, toen toch wel minder gecompliceerd. Je accepteerde koude handen en wintervoeten, je drapeerde 'szomers takken van de notenboom boven je bed om muggen te verdrijven en boven de eettafel hingen kleverige vliegenvangers. Er werd gewassen op een wasbord, gedroogd op zolder en gestreken met bouten, die je zo van het fornuis vlak bij je wang hield om te voelen of ze warm genoeg waren. Een griezelig gezicht was dat.

Na 1918 werd alles anders. Er kwam elektrisch licht. stofzuiger, strijkijzer, broodrooster, ja zelfs een radio volgde al snel. Schoonoord deed mee aan allerhande nieuwigheden. Er hoefde geen groente meer te worden ingemaakt, er stonden nu blikken op de schappen. Wat bleef was de fruitoogst: tulp - en notaris -appelen, drie soorten renetten, peren met prachtige namen: Beurré Hardie, Soldat Laboureur, Louise Bonne d'Avranches, William Duchesse, Beau Lebrun. Moeder kende ze allemaal en sorteerde ze in vakken op de zolder. Maar wie moesten daar nog van eten?

Zoon en dochters waren het huis uit, logeerpartijen werden schaarser. Gelukkig meldde zich een nieuwe generatie. Kleine kinderen holden weer in de tuin, hingen geboeid over het hekje bij de eendenkom, ravotten met geitjes, die grootvader "leende" van boer Paridon. Er werden weer kastanjes gezocht en beukenootjes geraapt. Op zolder speelden ze verstoptje en verkleedpartijen vormden een opwindend tijdverdrijf.

Hoeden als wagenwielen, fluwelen schoentjes met torenhoge hakken, boa's, zijden onderrokken.... Wat wilde je nog meer.

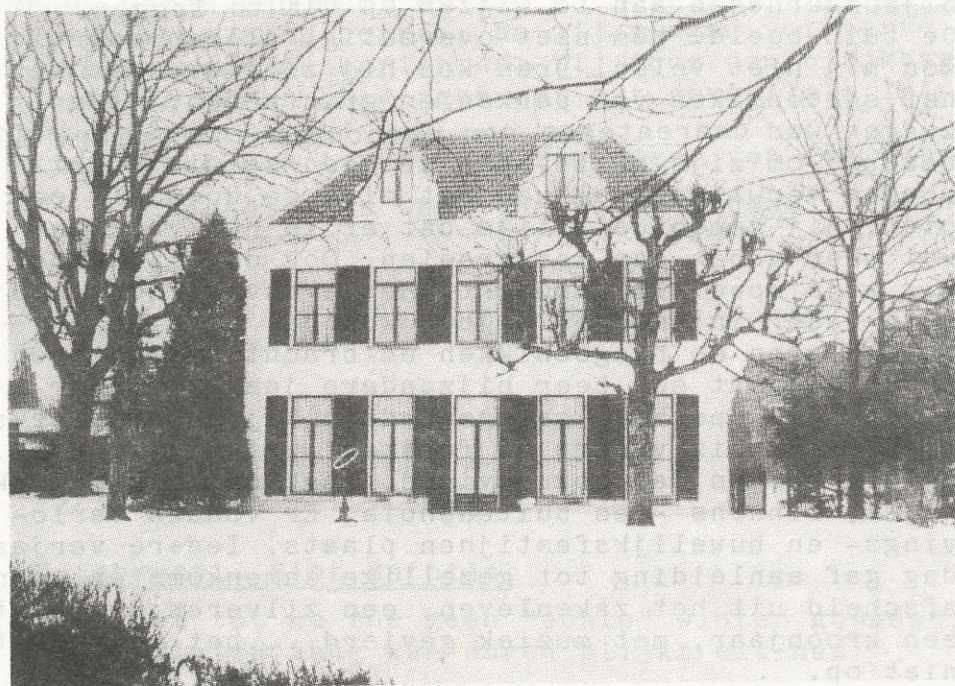
En toen kwam de Tweede Wereldoorlog. Het werden vreemde jaren met een huis vol steeds wisselende gasten, genood of opgedrongen. In alle kamers zaten familieleden of vluchtelingen. Het enigste wat ons bespaard bleef was Duitse inkwartiering.

Na de verschrikkingjaren '40-'45 werd het stil op de Plaats. Na de dood van mijn ouders dreigde er een leegte te ontstaan, die echter spoedig werd opgevuld door de komst van een neef, die met heel z'n familie uit Sumatra repatriëerde. Weer draafden er vier opgroeiende kinderen door de gang en langs de trappen. Later zou er nog een nakomertje verschijnen tot vreugde van allen, die Schoonoord een goed hart toedroegen. Het jonge nageslacht was bijzonder sportief aangelegd; werd er niet gehockeyed of getennist, dan vonden er pingpong wedstrijden binnenshuis plaats. Er stonden soms drie tafels in de achterkamer speelklaar.

Er werden weer feestjes en partijen gegeven. Het huis mocht er dan niet jonger op worden, de jeugd die er verkeerde, zette er een onweerstaanbaar stempel op. De spreekwoordelijke gastvrijheid vierde ook nu weer hoogtij. Iedereen was welkom, van jong tot oud. Repatriërende vrienden vonden er een pleisterplaats, hockey - en tennisvriendjes overnachtten er herhaaldelijk. Maar ook deze periode ging voorbij en weer rees de vraag: wat gaan we met Schoonoord doen?

In 1960 kwamen we weer thuis. Wij, dat waren mijn jongste zuster en ik met echtgenoten. Voor ons beiden, die hier geboren en getogen waren, was het een echte thuiskomst. Wij kenden alles in en om ons huis op ons duimpje. De beide mannen gloriëerden in het bezit, zij konden er nooit genoeg van krijgen. Het huis was grondig gerenoveerd en pasklaar gemaakt voor twee families. Om uit eigen school te klappen is niet makkelijk.

SCHOONOORD

Voorgevel.

Er worden te veel herinneringen losgewoeld en wat heeft een buitenstaander daaraan? Wij beleefden er met ons allen gelukkige jaren, ieder op zijn of haar manier. Zoals een familielid dichtte:

".....terug op 't nest
 Naar Schoonoord na de restauratie
 Voor zoete rust en recreatie."

Zoete rust was er lang niet altijd bij, want de deuren stonden opnieuw wijd open voor ieder die wilde komen. In den beginne was "net als vroeger" een vaak gehoorde kreet.

Natuurlijk was dat niet helemaal waar, want ieder had zijn of haar eigen inbreng. Mijn man leidde gaarne de "tour de la maison" en wist allerhande bijzonderheden aan te wijzen en uit te leggen. De tuin boeide hem niet overmatig, alleen onkruid kon hij niet velen. Uren kon hij zoet brengen met het schoonmaken van perken en grintpaden. Mijn zwager was daarentegen een enthousiast tuinier. Zó bezorgd om zijn bezit, dat er geen struik mocht worden verwijderd al was het ding zo dood als een pier. Hij geloofde altijd dat er in het voorjaar wel weer groen aan zou groeien. Ook de wijnkelder had zijn speciale aandacht. Met evenveel zorg als mijn vader in vroeger tijden kon hij de flessen inspekteren en rangschikken en bracht hij met een trots gezicht een zeer bijzondere jaargang naar boven bij speciale gelegenheden. Wij genoten ervan mee. "Dit huis vraagt om feesten" zei hij weleens. En die werden dan ook gevierd, vaak op luisterrijke wijze, binnens - en buitenshuis. Er vonden verlofings- en huwelijksfestijnen plaats. Iedere verjaardag gaf aanleiding tot gezellige samenkomsten, een afscheid uit het zakenleven, een zilveren bruiloft, een kroonjaar, met muziek gevierd....het kon haast niet op.

Het kon wèl op.

Op een kwade dag bleven twee zusters verdrietig en wat verloren in het nu veel te grote en erg leeg lijkende huis achter. Met in het achterhoofd de wetenschap Schoonoord niet te kunnen behouden. Onderhoud van huis en tuin vergde te veel energie, vindingrijkheid, hulp, die maar sporadisch te krijgen was.

Beiden beseften dat er een eind ging komen aan een bezit, dat meer dan driekwart eeuw de trots en vreugde van de hele familie was geweest. Er kwamen drommen gegadigden om Schoonoord te bezichtigen toen uiteindelijk tot verkoop werd besloten. Je leidde de mensen rond met een geforceerde glimlach op het gezicht en decideerde vaak al bij het binnenkomen:

"Die niet" of "dat nooit"

Tenslotte werd Mr. Van der Werf uit Soest de - mag ik het zeggen? ' gelukkige eigenaar. Hij en zijn vrouw waren van meet af aan enthousiast over alles wat huis en tuin betrof. En zij gingen vol verve aan het opknappen en inrichten. Zij proefden blijkbaar meteen de sfeer en gingen met dat gevoel als leidraad te werk.

Wij trokken ons terug en waren zeker van één ding:

Schoonoord is weer in goede handen."

E.Witsenburg-Horsman.

--- --

25 februari: Sint Mathijs

Al is het tot nu toe geen "echte" winter geweest, dat de winter lang kan duren blijkt uit het volgende liedje:

"Met Sinte Mathijs
Was er geen ijs
Maar zeven maart
Reed vader Aart
Met slee en paard
Over de vaart"

Toch zal het altijd lente worden!

--- --

HERINNERINGEN VAN EEN BAARNSE JONGEN AAN
ZIJN SCHOOLTIJD. (Vervolg)

Graag wil ik van de mij geboden gelegenheid gebruik maken en in dit nummer van "Baerne" opnieuw het een en ander vertellen betreffende mijn Baarnse tijd in de jaren 1923-1926.

Zoals ik reeds vermeldde, was ik lid van het toenmalige kinderkoor!:"De kleine stem". Bij het bereiken van een bepaalde leeftijd kon men overstappen op de zangvereniging van de volwassenen. Ook hiervan had mevrouw Béthe de leiding.

Om de zoveel tijd gaf het kinderkoor een uitvoering. We stonden dan in de grote zaal op het podium. Het optreden was altijd succesvol. Dat was te merken aan het applaus! Vooral het lied: " In heel de omtrek melden de klokken het uur der rust ", sloeg in bij het publiek! Tijdens de pauze werden we getrakteerd op sinaasappelen, om de stembanden te smeren! Het repertoire was grotendeels ontleend aan de in die tijd zeer bekende zangbundel getiteld: "Kun je zingen, zing dan mee!" Op scholen en in de militaire dienst werd óók uit die bundel geput.

Tot de twee jaarlijks terugkerende festiviteiten behoorden de viering van Koninginnedag en het Sint Nicolaasfeest.

Bij het eerstgenoemde festijn werd men voor het schoolgebouw in een rij opgesteld en kreeg een vlaggetje in de hand gedrukt. En dan begon de tocht, met op de route een menigte toeschouwers, naar het feestterrein. Daar kon men meedoen aan verschillende activiteiten: zaklopen, touwtrekken, koekhapen en wat dies meer zij! Er waren kramen waarbij versnaperingen en verfrissingen(limonade) werden uitgedeeld.

Het terrein was dan ook tjokvol.

De tweede festiviteit betrof de Sint-Nicolaasviering. Dat vond plaats in een grote zaal, groot genoeg om de leerlingen van de diverse scholen te kunnen herbergen. Op het podium was een zetel geplaatst die aan de

troonrede deed denken. Zoals te doen gebruikelijk, liet de jarige bisschop enige tijd op zich wachten. Dat behoort bij zo'n status! Als Sint dient men zich te houden aan het protocol! Het vereist een hele studie voordat men die rol naar behoren kan vervullen. Omdat de oude tenslotte wel eens zal overlijden, is men onlangs gestart met een sinterklaas-opleiding! Op die cursus leert men de fijne kneepjes van het vak Maar dit terzijde. De Baarnse Sinterklaas schreed het toneel op, gevolgd door zijn zwarte assistent. Het gezang van de kinderen ebde weg. Na de begroeting door een meneer die daartoe uitverkoren was, nam de goedheilig man plaats op de vorstelijke zetel en werd hem het welbekende grote boek overhandigd. Dit was het moment waarop bij hen die wat op hun kerfstok hadden, het geweten begon te spreken. Zij moesten bij de Sint " op het matje " komen om te vernemen, dat ze konden rekenen op een onvrijwillig en verre van prettig verblijf in Spanje, als zij hun leven niet wilden beteren! Daarna begon de uitreiking van "pluimen" aan de bijzonder braven. Hun aantal was gering, dus dat was snel afgehandeld. Er werden wat toepasselijke liederen gezongen en dan was de tijd gekomen dat de Sint afscheid moest nemen. Buiten wachtte zijn paard, waarmee hij de nachtelijke uren over daken placht te lopen(!). Een levensgevaarlijke gewoonte! Of men als zesjarige nog in de Sint geloofde, weet ik niet meer. Maar in elk geval was men wel gefascineerd door zijn verschijning. Het programma werd voortgezet met het optreden van een goochelaar. Al met al was het een grandioos feest waarbij men royaal werd getrakteerd. Even regelmatig als de hoogbejaarde bisschop, verschenen in de zomermaanden "de witpetten". De 65+'ers onder de Baarnaars zullen zich dat orkestje van Duitse straatmuzikanten ongetwijfeld nog wel herinneren. Zij droegen witte "lefpetten", vandaar die benaming. Hun muzikale prestatie was goed, dat moet men erkennen!

Wat betreft de gemeentereiniging: aan het einde van de Mauvestraat bevond zich een vuilnisbelt. Het was daar dan ook een druk aan- en afrijden van de vuilniswagens. Ze werden getrokken door zwaar gebouwde paarden. Het tuig waarmee ze voor de wagens waren gespannen, bestond voor een deel uit kettingen. Liepen die paarden in een draf, dan veroorzaakte dat een ritmisch, rinkelend geluid. Gevoegd bij dat van hun hoefslag en de ijzeren banden van de wielen, was dat transport nu niet bepaald geruisloos! Zodra ze op de Zandvoortweg, die toen nog niet bestraat was, kwamen, hoorden men alleen het gerinkel van de kettingen. Het deed denken aan de bellen van een arreslee.

Op die weg had mijn vader een stuk van een grote tuin gehuurd. Een door een hoge schutting omgeven stuk land met een aantal bomen erop. Mijn vader hield er kippen die daar een vrij en blij leven hadden. Zo nu en dan zaten ze in de bomen, hadden ze het hogerop gezocht! Eén van die kippen had kuikens. Zodra ik op dat stuk land kwam, vloog ze op mijn schouders en tippelden haar kroost in een rijtje achter mij aan. Omstreeks 1929, dus al al jaren na mijn vertrek uit Baarn, schreef de dierenbescherming een opstel-wedstrijd uit voor de Leidse scholen. Met mijn historisch verhaal over die kippen, won ik toen de 1e prijs!!

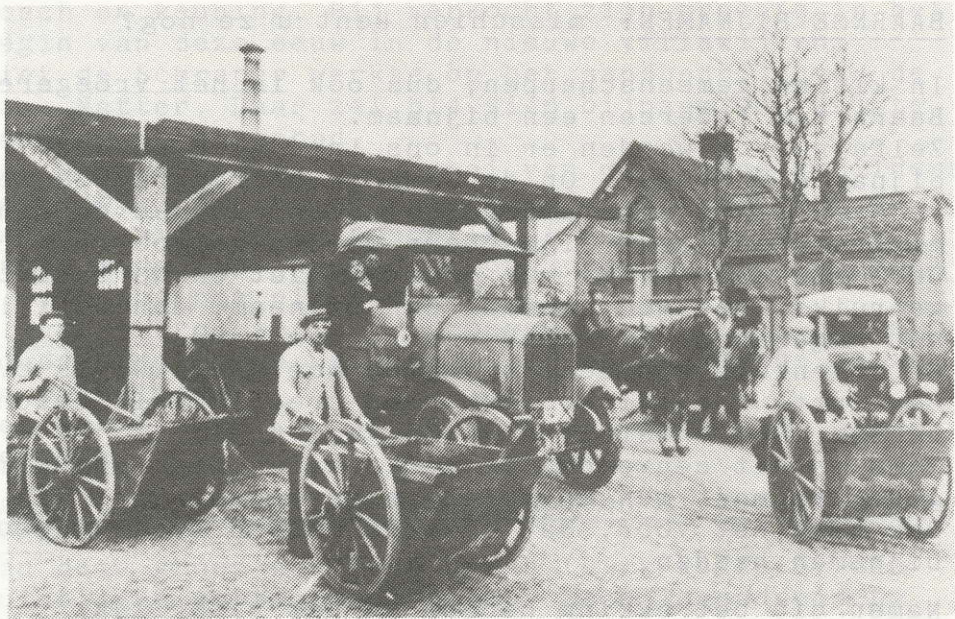
Tot slot dank ik hierbij de redactie van 'Baerne' voor de verleende plaatsruimte!

M.C.Schouten.

-.-.-.-

MEDEDELING.

We maken onze leden erop attent dat het Register van de 12e jaargang (1988) van Baerne weer verkrijgbaar is bij Mw.F.Muts-Snel (tel.17526).Eventueel is ook het Register 11e jaargang(1987) van Baerne nog voorradig.

Gemeentereiniging.

BAARNSE BIJNAMEN: misschien kent u ze nog?

In kleine gemeenschappen, dus ook in het vroegere Baarn, had iedereen een bijnaam.

Zelfs nu nog worden er in ons land hier en daar bijnamen gebruikt. Op de Baarnse hei gebruikte men vroeger haast uitsluitend bijnamen, waarmee de aangesprokenen vaak vlijmscherp werden getypeerd.

De echte naam kende men meestal niet en werd niet gebruikt. Had men eenmaal een bijnaam, dan behield het nageslacht die vaak generaties lang.

De bedenkers van deze bijnamen moeten dikwijls over een grote hoeveelheid humor en creativiteit beschikt hebben. Hoe ontstonden die bijnamen eigenlijk?

Soms is dit eenvoudig te achterhalen, maar in de meeste gevallen moet men er helaas naar raden.

Ook kwam het voor, dat sommige mensen twee of meer bijnamen hadden.

Namen die betrekking hebben op het uiterlijk:

Deze bijnamen zijn meestal duidelijk.

Zwarte Kees, (Kees Hilhorst) moet een donkerharig type geweest zijn. Hij stond bekend als horloge en klokkenmaker, maar repareerde de uurwerken in werkelijkheid niet zelf. Na de horloges eerst in de Brinkstraat te hebben laten herstellen, bracht hij ze terug naar de tevreden klant. Daarbij berekende hij vanzelfsprekend een kleine toeslag, om zijn armoede te bestrijden. Ook verkocht hij met dit doel klandestien jenever die in de volksmond ook wel witte port genoemd werd. Bij controle verdween de fles in een daarvoor bestemd gaatje in de vloer.

Ook de naam Schele Gart vertelde iets over het uiterlijk van Gerrit Broerse.

Rooie Thijs, (Thijs van Leeuwen) echter had géén rood haar, maar deze kleur verwijst naar zijn politieke voorkeur. Hij was n.l. één van de eerste leden van de S.D.A.P. in Baarn. Zijn liefste wens om gemeenteraadslid te worden, ging echter niet in vervulling.

Namen die betrekking hebben op het beroep:

De Pronkerd, ook wel Jan Pronk genoemd (Jan Dijs), had een tuinderij op het huidige terrein van

Bosch en keuning. Hij verkocht zijn groente in het begin van deze eeuw in de nieuwe villawijken.

Piet de Schrapper werkte op het zandbedrijf van de fam. Natter. Daar zal hij zijn bijnaam wel aan te danken hebben gehad.

Het wemelde op de Oosterhei van de kleine schildersbedrijfjes, die er met elkaar voor zorgden dat de Baarnse villa's er prachtig uitzagen. Hun prijzen lagen, mede door de grote concurrentie, laag en van B.T.W. had nog niemand gehoord.

Kleurtje Broerse (Dirk Broerse) werkte bij de fa. Goudswaard in de Laanstraat en beschilderde huizen en rijtuigen.

Met het Blauwe Konijn werd de schilder v.d. Steeg bedoeld.

Namen die betrekking hebben op een lichamelijk gebrek:

Van deze groep was Dove Dorus (Dirk Koffrie) een duidelijke vertegenwoordiger. Deze legendarische dorpsfiguur, die o.a. het beroep van omroeper en schoorsteenveger uitoefende, dronk in zijn schaarse vrije tijd graag een borreltje, waardoor hij soms met zijn ladder in de heg bleef steken.

Namen die ironisch bedoeld zijn:

Schone Rosa was waarschijnlijk minder mooi dan haar naam en de Hertog van Banda (Gert Vermaat), die stuccadoor was in Hilversum, aanvaardde dagelijks besmeurd met witkalk, de terugreis per spoor naar Baarn. Hij werd wel Mies Baarn genoemd.

Namen die ons iets vertellen over het gedrag:

De schilder van Kouterik die nogal verwaand en zeer corpulent was, werd de Baron genoemd. Ook de Paus (Dorus Dijs) had een schildersbedrijf. Toen deze statige figuur één van zijn knechten een nieuwe ladder meegaf, deed al gauw het verhaal de ronde dat de Paus "een nieuwe leer had doen uitgaan".

Namen die een raadsel blijven:

Van sommige bijnamen is de betekenis onduidelijk, maar fascinerend zijn ze wel.

Wat moeten wij ons bijv. voorstellen bij de volgende namen?

Jan Apenootje, De ijzeren Duvel, Willem Koekies,
De Sterrenkijker, Jan Handje (Jan Radstok),
Driekus de Meun (Driekus Radstok), De Voorn,
Willem Humpes (Willem Radstok), die tuinbaas was
op Peking. Hij had een groot gezin en woonde in een
klein huisje aan de Eikenbosweg.

Daan Mop, De Spreeuw (kees Koffrie), een timmerman
die graag stroopte. Griet van Halfelf (Griet Broerse),
Dirk Hug (Dirk de Zoete), een liefhebber van "witte
port" en tengevolge van deze "hobby" door het kelder-
rooster viel van het café van Jan Handje.

Zijn gezicht vertoonde de nodige littekens, opgelopen
bij een steekpartij in een café bij de Oranjeboom.

Misschien kunnen de lezers deze bijnamen verklaren
of onze namenlijst aanvullen?

J. Kruidenier.

De gegevens werden ontleend aan de band nr. 40 van
de werkgroep interview en reportages: Een inter-
view met W. Birkhoff en J. v. d. Pol.

--- --

Wist U dat St. Valentijnsdag, de dag der verliefden is?
Men zegt dat het eerste meisje dat door een jongen
op 14 februari wordt gezien met deze zal trouwen!

--- --

ONZE WERKGROEPEN (2)

Werkgroep Archiefonderzoek:

Hoewel deze werkgroep pas in het voorjaar van 1988 werd opgericht en tot nu toe nog slechts uit 6 leden bestaat, is er in deze korte tijd reeds een enorme hoeveelheid werk verzet.

Over de diverse verrichtingen vertelt de voorzitter van deze werkgroep, de Hr.v.Vugt. Omdat er zoveel werk te doen is, zit deze werkgroep te springen om nieuwe deelnemers. Kennis van archiefonderzoek is niet noodzakelijk om mee te kunnen doen, wel interesse en enthousiasme. Indien u belangstelling hebt, kunt u contact opnemen met de Hr.H.v.Vugt, de Savornin Lohmanlaan 5. tel.15766.

Op de werkavond van 10 mei j.l. meenden wij een goede basis voor naslagwerk te kunnen vormen, door een ingang te maken op de boeken van d'Aulnis en Pluim. (acht met de hand geschreven boeken).

Na een eevoudig rekensommetje bleek dat hiervoor 7 à 8 jaar nodig zouden zijn, als hieraan alleen op werkavonden zou worden gewerkt.

Wij besloten deze boeken te foto-copiëren en wij zouden dan regelmatig een flink aantal bladen meenemen (huiswerk dus). Om een gelijkkluidende interpretatie te bereiken, werden hiervoor werkljsten samengesteld. Na een moeilijke start, waarin het nodig was de werkljsten grondig te wijzigen, was het resultaat niet gering. Het gehele werk werd geklaard in 6 maanden en dit boekwerkje draagt nu de naam; "Repetorium op de handgeschreven boeken van d-Aulnis de Bourouille en Pluim!"

De + 2000 foto-copieën werden ingebonden, zodat wij nu goede replica hebben van de reeds genoemde boeken. Deze copieën mochten wij, in overleg met de Hr.v. Westerlaak maken voor rekening van de Gemeente. Wij moesten dit wel verdelen door regelmatig wat te kopiëren en dat is wat uit de hand gelopen,

het was niet te voorzien dat wij zo snel konden werken.

Het is de bedoeling dat de originele boeken weer in de kluis worden opgeborgen en daar hebben wij toegang toe.

Tijdens het bewerken van genoemde boeken werd de noodzaak gezien om een alfabetische naamlijst samen te stellen. Het betreft hier ongeveer 20.000 namen, deze zijn inmiddels allen genoteerd per boek met toevoeging van de bladnummeringen. Ze moeten nu nog verwerkt worden tot een alfabetische lijst. Zonder een computer is dit haast niet te doen.

Tussen deze werkzaamheden door kwamen ook de hierna volgende onderzoeken in boekvorm tot stand;

1. Het gemeentearchief Baarn
2. Villa Veltheim
3. Berg en Dal

Dit is het resultaat over 1988.

Ons groepje bestaat uit 6 personen t.w., Mevr. J.M.v.d.Brink-Wijkvliet, Mevr. C.Emmelkamp-Brekelmans, Mevr. C.P.v.d Velden, Hr.M.Muts, Hr.J.Prins, Hr.H.M.M. v.Vugt.

Er is reeds een begin gemaakt met nieuwe projecten voor 1989 deze zijn o.a.

1. Het samenstellen van DTB boeken van de kerken in Baarn van voor de burgerlijke stand
2. De Zandvoortse Molen
3. De wegen in Baarn van voor 1800
4. De Tol aan de Eem
5. Kasteel Drakenburg
7. Het bewerken van het gerecht Baarn.

Hr. H.M.M. v. Vugt.

Dagelijks Bestuur van de Historische Kring "Baerne"

Voorzitter : F. Zorn
Secretaris : F. Muts-Snel
Penningmeester : E. v.d. Steeg
Secretariaat : F. Muts-Snel, Gaslaan 41, 3741 WJ
Baarn. Tel. 02154 - 17526.
Ledenadministratie : N. Kuyt-Smit, Van Wassenaerlaan
16, 3742 AH Baarn.

De lidmaatschapskosten van de H.K. "Baerne" bedragen:

f 35,-- per jaar per gezin
f 25,-- per jaar voor een individueel lid
f 12,50 per jaar voor een jeugdlid (14 t/m 18 jaar)

Postadres van de H.K. "Baerne" : Postbus 326
3740 AH Baarn

Bankrekeningnummer : 30.47.28.292

Postbanknummer : 4192133

"Baerne" verschijnt viermaal per jaar.

Losse nummers à f 3,-- verkrijgbaar bij N. Kuyt-Smit,
Van Wassenaerlaan 16, 3742 AH Baarn.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, micro-
film of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schrifte-
lijke toestemming van de redactie.